

Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet

Referanse

2012/241-MAJE

Dato

12.03.2012

Utdanningsmelding 2011 fra lærerutdanningsutvalget

Innledning

MN-fakultetet har i sin nye strategiplan (2011-15) skrevet følgende om lærerutdanning:

2.2.3 Fakultetet vil utdanne flere lærere med høy kompetanse i realfag til skolen

Virkemidler:

- *Videreutvikle og synliggjøre den integrerte adjunkt- og lektorutdanningen(IL)*
- *Videreutvikle og synliggjøre påbyggingsmuligheten (PPU) som leder til lektorkompetanse*
- *Utvikle det erfaringsbaserte masterprogrammet for lærere*
- *Videreutvikle Skolelaboratoriet i realfag som et viktig bindeledd mellom fagmiljøene og skoleverket*

Lærerutdanningsutvalget har ansvar for programmene som nevnes i de to øverste punktene.

Vi mener de viktigste tiltakene som kan settes inn for å gjøre disse programmene bedre og mer attraktive, er:

1. Videre satsning på realfagspartnerskap med utvalgte skoler
2. Demonstrasjonsrom/naturfagrom
3. Lesesal for IL-studentene
4. Bedre kapasitet på emner som er særlig relevant for lærerstudenter

Punktene er utdypet i teksten nedenfor.

Gjennomført tiltak i 2011 for å fremme studiekvalitet, forbedre læringsmiljøet, utvikle nye/moderne undervisningsmetoder, øke rekrutteringen, studiegjennomføring og studentutveksling.

I løpet av 2011 ble det etablert et realfagspartnerskap med 5 ungdomsskoler og 5 videregående skoler. Partnerskapet skal fungere som ramme for praksis for studentene på IL og gi mulighet for tettere og bedre samarbeid mellom praksisfelt og UiB. Tiltaket fikk 50 000,- i PEK-midler for 2011 og har fått 140 000,- for 2012 for å utvikle og drive partnerskapet. En realfagslærer har blitt engasjert for å være nettverkskoordinator. Det ble holdt en del møter med skolene i 2011 i forbindelse med utforming av samarbeidsavtalen, men aktiviteten i nettverket starter opp for fullt først i 2012. Å få på plass en god avtale og koordinator er viktig for å lykkes i det videre arbeidet og IL-MN ser svært positivt på mulighetene dette samarbeidet har for å gi IL-studentene en bedre utdanning.

I løpet av 2011 ble endelig gitt klarsignal for å samordne fagdidaktikkemnene i IL og PPU. Dette er noe man har ønsket å få til helt siden IL ble opprettet i 2004. Samordningen vil gjøre det mye mer oversiktlig og ryddig både for studenter på IL og PPU og for forelesere og administrasjon, noe som igjen kan være med på å heve kvaliteten. Høsten 2011 ble brukt til å utarbeide nye emner for IL og planlegge samordningen. Ny ordning ble igangsatt våren 2012.

Høsten 2011 sendte vi en ny gruppe studenter til Sør-Afrika for å ha praksis på Cape Academy. Forrige gang det dro studenter dit var høsten 2008. I forkant av at studentene reiste ble et nytt utkast til avtale diskutert med partene (Cape Academy og University of Western Cape). Dette er en praksisavtale, ikke en utvekslingsavtale. Vi kom noe lenger i prosessen denne gangen, men det må en runde til før man kan få signert avtalen. En tidligere lektorstudent som har bosatt seg i Cape Town har representert LU-MN i denne prosessen. Hun har også bistått studentene som hadde praksis høsten 2011 både i forkant av og underveis i oppholdet. Dette har vært med på å senke terskelen for å reise ut og har forenklet de praktiske sidene for studentene. Dessverre ser det ikke ut til å være studenter som ønsker å reise ut høsten 2012.02.20

Høsten 2011 ble det også arbeidet med å få på plass den skriftlige samarbeidsavtalen for IL. I utgangspunktet la vi opp til at avtalen skulle inngås mellom de fire instituttene og Det psykologiske fakultet, men Det psykologiske fakultet ønsket ikke å inngå en slik avtale kun med MN-fakultetet siden de også har samarbeid med andre fakultet om lærerutdanningen. Resultatet i denne omgang er en samarbeidsavtale mellom de fire instituttene på MN som signeres i disse dager.

Utfordringer for det videre arbeidet med utdanning og undervisning av høy kvalitet og et godt læringsmiljø.

Ny rammeplan for IL og PPU

Ny rammeplan for IL og PPU er under utarbeiding og skal gjelde fra høsten 2013. Første utkast foreligger nå. De to utkastene inneholder en god del ting som er i godt samsvar med det vi allerede gjør, men også ting som vil kunne ha nokså store konsekvenser for PPU og IL, bl.a.

- Det foreslås å utvide praksis fra ca. 75 dager i løpet av IL til 100 dager. Dette vil innebære at det må bli mindre av noe annet som nå inngår i IL. Det vil også kunne skape et større problem med kollisjoner praksis - undervisning
- Det foreslås at alle masteroppgaver i IL skal være profesjonsrettede. Nå kan studentene velge mellom rent faglig, skolerettet eller rent fagdidaktisk masteroppgave. Ca. 2/3 av studentene på IL velger rent faglig masteroppgave.
- Det foreslås å innføre en profesjonsrettet bacheloroppgave i IL. Dette vil innebære at det må bli mindre av noe annet som nå inngår i IL.
- Forslaget til fordeling av studiepoeng på masterfag og sidefag, og rammen for valgfrie studiepoeng i IL, er problematisk. Det gis ikke rom for å ta naturfag ved siden av og vanskeliggjør utveksling.
- Det foreslås å kreve mastergrad for opptak til PPU. Nå er kravet tilsvarende bachelorgrad. Ca. 50 % av de som tar PPU innen realfag nå, har mastergrad.

Lærerutdanningsutvalget er svært skeptiske til disse forslagene slik de nå er formulert og mener at de ikke nødvendigvis vil bidra til økt kvalitet. En viktig oppgave framover vil være å prøve å påvirke rammeplanutvalget før de leverer fra seg planene og å være aktive i den formelle høringsprosessen.

Uansett vil de nye rammeplanene føre til mindre eller større endringer som skal implementeres fra og med høsten 2013. Dette vil bli en stor prosess som vil påvirke alle de fire hovedinstituttene, samt Det psykologiske fakultet.

Uansett vil det også sannsynligvis bety en ny omlegging av modellen for IL. Det har vært endringer i modellen flere ganger siden 2004. Den største skjedde i 2007, men det ble også gjort noen strukturendringer i 2005 (flytting av praksis fra 7. semester til 4. semester) og i 2010 (fra krav om tre fag til to, omfordeling av praksis mellom 7. og 8. semester). Stadige endringer skaper støy for studentene som allerede er i systemet og som må forholde seg til overgangsordninger og kan derfor på kort sikt være med på å svekke kvaliteten. Det blir derfor en utfordring å få til de nye endringene som rammeplanen vil påføre oss, uten at studentene som allerede er i gang opplever det belastende.

Rombebehov

Lærerutdanningsutvalget har tidligere sendt inn brev og gitt tilbakemelding via utdanningsmeldingen om lærerutdanningens rombehov. For undervisningens del er det stort behov for et undervisningsrom med utstyr studentene møter i skolen slik at dette kan brukes og prøves ut både i undervisningen og av studentene på egenhånd. Utstyret vil nokså enkelt kunne skaffes via ekstern sponning, så det er først og fremst et rom vi har behov for. I tillegg har vi og studentene uttrykt sterkt behov for en egen lesesal for IL-studentene. Dette vil kunne ha stor betydning for miljø og programtilhørighet noe som også understrekes i frafallrapporten.

Kapasitet på emner

I 2010 skapte begrenset kapasitet på enkelte av de emnene som instituttene anbefaler for opptak til PPU, problem for en del potensielle realfagslærere. Det ser ut til at det har vært mindre kapasitetsproblemer i 2011, men det er fortsatt viktig å være oppmerksom på dette problemet og å prøve å finne gode ordninger for å håndtere det.

Forslag til opptakskrav for 2013/2014 for bachelor- og masterprogram med utgangspunkt i opptakskrav for 2012/20133.

Vi foreslår at samme opptakskrav som foregående år, beholdes. Større endringer i opptakskravene vil sannsynligvis måtte tas opp i programstyret for lærerutdanning, evt. Utdanningsutvalget, siden det inngår praksis som administreres av Det psykologiske fakultet i programmene

To tiltak 2012

- Utvikle partnerskapet slik at blir nyttig og levedyktig. Innføre mentorordning for IL-studentene slik at de kan ha jevnlig kontakt med skoleverket i studiet kan planlegge praksis i god tid slik at det kan kombineres med undervisning på UiB.
- Arbeid med ny rammeplan, påvirke i forkant av vedtak, implementere i etterkant.

Hvordan støtter gjennomførte, igangsatte og planlagte tiltak opp om fakultetets og instituttets strategi?

I strategien til fakultetet står det at: «... videreutvikle og synliggjøre ...». De fleste at de gjennomførte tiltakene handler ført og fremst om å videreutvikle. Men ofte innebærer dette også en synliggjøring. F.eks. i forbindelse med etablering av partnerskapet, har skolene blitt bedre kjent med IL, noe som også kan være gunstig mtp senere rekruttering. Den skriftlige samarbeidsavtalen bidrar også til en synliggjøring overfor de involverte instituttene. En etablering av en lesesal og et naturfagrom vil kunne synliggjøre lærerutdanningen på den måten at den da forbindes med et fysisk sted.

Tall – fullførte, aktive og frafalne

(hentet fra FS, 729.001)

LEKTOR	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004	Opptaksår
Reg på prg.	31	21	27	22	16	16	20	11	
Aktive pr. V12	28	15	18	5	7	3			
Fullført			1		1	7	6	1	

ADJUNKT	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004	Opptaksår
Reg på prg.	11	7	7	2	10	11	11	9	
Aktive pr. V12	8	1	2	2					
Fullført	1		1		4	1	2	3	

Antallet som starter opp på lektorprogrammet har økt de siste årene. Frafallet er fortsatt stort, særlig hvis man sammenligner med andre profesjonsutdanninger. Sammenliknet med andre programmer på MN er forskjellen mindre. Det er likevel viktig å jobbe med å minske frafallet. Vi tror mentorordningen som nå settes i gang kan være et godt tiltak.

I følge de tilsendte nøkkeltallene ser det ut til at lektor- og adjunktstudentene har en noe høyere studiepoengproduksjon enn det som er gjennomsnittet på bachelor- og 2-årige masterprogram på fakultetet.

Andre aktiviteter ved lærerutdanningen ved MN-fakultetet

Teksten ovenfor omtaler hovedsakelig lektor- og adjunktprogrammet og PPU, noe som er naturlig, gitt bestillingen. Men vi mener det er viktig også å synliggjøre en del av den andre aktiviteten som fagdidaktikerne står for og som bidrar til styrking av lærere/skole. Eksempler på dette er:

- Redaktøransvar for to tidsskrift rettet mot lærere/elever: Tangenten – Tidsskrift for matematikk i skolen og Spiss – Tidsskrift for teknologi og forskningslære
- Høy foredragsaktivitet på Faglig-pedagogisk dag
- Samarbeid med Vitensenteret, bl.a. om skolebesøk
- Samarbeid med Skolelaboratoriet om etterutdanning
- Samarbeid med Matematikk.org, ...

Vennlig hilsen

Christoph Kirfel
Leder for utvalget

Marianne Jensen
seniorkonsulent